

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. שמנו מותר וישראל קדושים נהגו בו איסור.....1
- ב. שני גידין הן פנימי סמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו.....2
- ג. הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה או שהכה שניהם בבת אחת או שקלל שניהם בבת אחת ... התראת ספק שמה התראה.....5
- ד. ישראל שנמפל לו עובד כוכבים בדרך טופלו לימינו.....6
- ה. מהלך לימין רבו הרי זה בור.....8
- ו. לת"ח שלא יצא יחידי בלילה.....8
- ז. אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי.....9

דף צא.

א. שמנו מותר וישראל קדושים נהגו בו איסור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

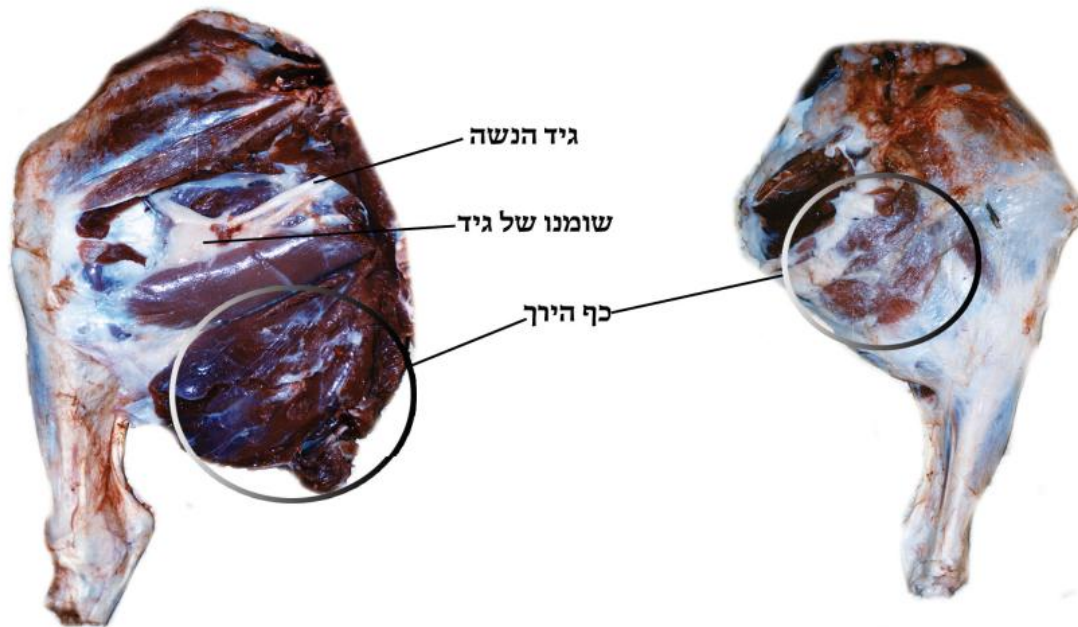
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שומן הגיד, ישראל קדושים הם ונהגו¹ בו איסור.

ב. שני גידין הן פנימי סמוך לעצם אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור ואין חייבין עליו

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד סי' ס"ה ח וז"ל הב"י שם "והמרדכי (סי' תרנ"ט) כתב שומנו ישראל קדושים נהגו בו איסור וראוי להחמיר בו וכדגרסינן (עירובין כא:): בני הזהר בשל סופרים יותר משל תורה ומה ששנינו בו ישראל קדושים נהגו בו איסור זו היא דברי סופרים עכ"ל" אבל ברדב"ז ח"ב סי' תר"ע משמע להדיא דאינו איסור דרבנן אלא מנהג איסור וז"ל "עיקרו מדאורייתא, חמיטתו מתקנתא דרבנן, שומנו ממנהגות קדושים" והוא מחי' הרשב"א חולין צ"ב ב' ובר"ן שם. ועיין שפ"ד סי' ק' ס"ק ח' דלהדיא כתב דמנהג קדושים קליש מאיסור דרבנן ונ"מ לאיסור דבוק עיי"ש ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שני גידים הם בירך², אחד פנימי סמוך לעצם³ והשני חיצון סמוך לבשר⁴, ושניהם אסורים וצריך לחטט מדרבנן, (דהיינו להוציא ג"כ קצת בשר סביבם) אלא שהפנימי אסור מן התורה והוא הפושט בכל הירך, והחיצון אסור מדבריהם.

הקנקנות⁵ שבשניהם אסורים מדבריהם וצריך לחטט אחריהם.

² שו"ע שם יש בירך שני גידים עקריים הגיד הפנימי שהוא גיד ארוך היוצא מן השדרה מאחרי עצם האליה ונמשך למטה לאורך הירך והגיד החיצון נמשך לרוחב הירך

³ הגיד הפנימי יוצא מהחלק האחורי של חוט השדרה ומתפשט לאורך כל הירך בצד הפנימי דהיינו בצד שכלפי הירך השניה (דרך משל גיד של ימין מתפשט לכנגד ירך שמאל) ולאחר שיוצא מן השדרה מתפשט ועובר על פני עצם האליה ומשם ממשיך לאורך בשר הכף (השופי שהוא הבשר התפוח הסובב את העצם העליונה של הירך) עד שמגיע לפרק שבין שתי העצמות העליונות ובעוף אין מקום הגיד דהיינו מקום יציאתו מהשדרה מכוסה בבשר טפוח ועגול אלא בבשר שטוח ולכן אין נזהג בו גיה"נ.

⁴ למנהג האשכנזי הגיד החיצון עובר לרוחב בשר הכף בחלקו התחתון ואינו עובר לאורך הכף אלא חודר לתוכו ולכן נקרא "הסמוך לבשר" דהיינו שמובלע בתוך בשר הכף והוא יוצא מן השדרה לפני הגיד הפנימי ויורד באלכסון אחורנית לכיוון הירך וחוצה את כל בשר הכף באלכסון ואח"כ יורד מטה לאורך הרגל ונקרא חיצון כיון שנמצא בצד החיצון של הירך דהיינו בצד הרואה את החוץ ולמנהג תימן הגיד החיצון הוא ענף המתפתל ויוצא מהגיד הפנימי בתחתית הירך סמוך למקום חיבורה עם השוק שמתחתיה הגיד הפנימי ממשיך ויורד מטה לאורך הרגל בצדה הפנימי ואילו הענף יורד בזווית אל צדה החיצוני של הרגל

⁵ הם גידין דקים היוצאים מהגיד לאחר שעובר את האגן ונבלע בירך ואז מתפצלים ממנו אותם הגידין הדקים דהם הקנקנות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

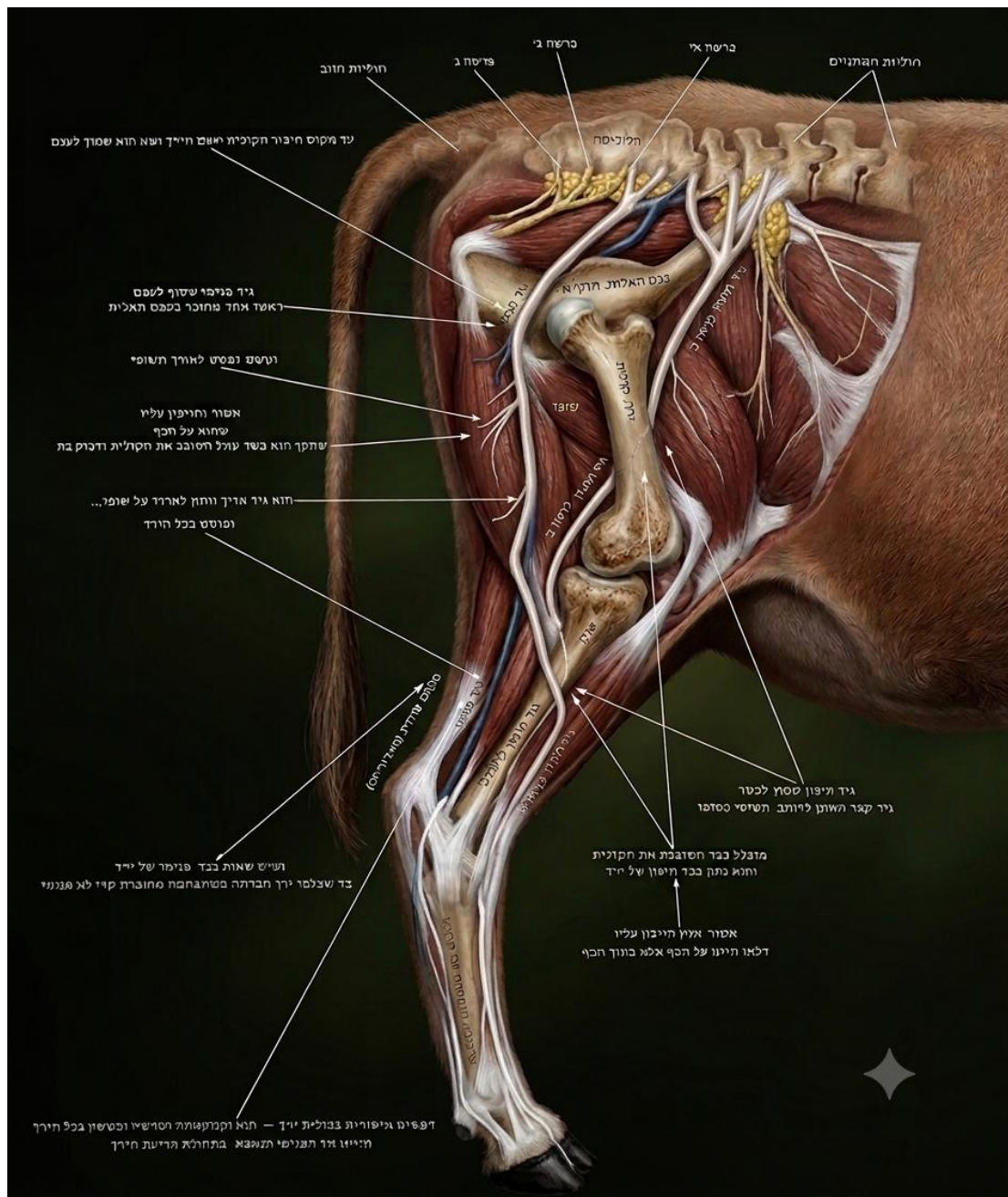
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

**ג. הכה את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר וקלל את זה
או שהכה שניהם בבת אחת או שקלל שניהם בבת אחת ...
התראת ספק שמה התראה**

כבר התבאר במסכת מכות דף טו: ולעיל דף פב: שכל לאו⁶ שניתק לעשה כגון (דברים כב פסוק ו) לא תקח האם על הבנים. (ויקרא יט פסוק ט) לא תכלה פאת שדך וגו'. אין לוקין עליו אלא אם לא קיים עשה שבהן.

⁶ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עבר על לאו⁷ שניתק לעשה והתירו בו ואמרו לו אל תעשה דבר זה⁸ שאם תעשנו ולא תקיים עשה שבו תלקה, ועבר ולא קיים העשה⁹ הרי זה לוקה, אף על פי שהתראה בספק היא שאם יקיים יפטר התראת ספק¹⁰ התראה היא¹¹.

ד. ישראל שנטפל לו עובד כוכבים בדרך טופלו לימינו

⁷ רמב"ם שם פרק מז הלכה ד

⁸ והתראה בשעה שעובר על הלאו בעינן ולא בשעה שמבטל העשה אף על גב דהלאו תלוי בקיום העשה או בביטולו ואם לא התירו בו בשעת העברת הלאו אף על גב דאתרו ביה בשעת ביטול העשה אינו לוקה. רדב"ז פרק יח שם

⁹ בכסף משנה כאן כתב ואף על פי שתפס רבינו לשון קיום בלשוננו ואליבא דר"י דפסק כוותיה הו"ל לתפוס לשון ביטול אין חשש מכיון שכתב ועבר ולא קיים דמשמע ממש שביטלו דהיינו עבר ולא קיימו היינו בטלו דאי לא ביטלו אי אתה יכול לקרות בו עבר ולא קיימו שהרי עדיין בידו לקיימו. ולענין התראת ספק אמרינן בפרק הלוקין דפלוגתא דר"י ור"ל היא ור"י סבר שמה התראה וידוע דהלכתא כוותיה לגבי ר"ל וכן פסק רבינו פה ובפ"ה מהל' שבועות כתב שאין לוקין על התראת ספק אא"כ היה לאו שלו מפורש בתורה ואיני יודע מנין לו חלוק זה. ועיין בלח"מ שם פרק יח

¹⁰ עיין שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא – אבן העזר סימן עז שהקשה ומאוד נפלאיתי על רבינו הגדול אשר לא הזכיר בפ"ה מהל' ממרים כלל דין הכה את זה וחזר והכה את זה וכיון דדבר זה מפורש בגמרא דפליגי ביה תנאי מ"נ איך שיהיה אם פוסק כת"ק או אם פוסק כר"י עכ"פ היה לו להזכיר שאין דרכו להשמיט לגמרי, וכעת לא ראיתי בנושאי כליו שהרגישו בזה. ואמנם פלוגתא דר"י ור"ל במס' מכות דף מ"ז ע"א לדעתי לא נחלקו אלא במלקות אבל במיתה מודה ר"י לרשב"ל דלא שמה התראה (ובנהור שרגא שם ציין לירושלמי יבמות פ' נושאין על האנוסה שמבואר שם דאין חילוק לר"י"ח בין חייבי מיתה לחייבי מלקות).

¹¹ עיי"ש עוד בנוב"י שכתבומה שנלע"ד בזה הוא דמה שתלוי ביד אחרים לא נחלק אדם מעולם שיאמר ששמה התראה וכ"ע מודו דלא חייבה התורה בזה כלל וזולת מה שהזהירה התורה עיקר לאו זה על הספק בזה גזירת הכתוב הוא לחייבו על הספק שגם כל שורש לאו זה הוי על הספק וכגון כל זר לא יאכל קודש שזה אזהרה לזר שלא יאכל תרומה והרי לאו זה עיקרו על הספק שהרי יש ביד זה שהפריש התרומה לשאול על קריאת שם תרומה. ובפרט לדעת הרמב"ם שאפילו התרומה היא כבר ביד כהן מצי לאיתשולי' עלה כמבואר בפ"ד דתרומה הל' י"ז ועיין בכ"מ שם, ובזה כיון שעיקר לאו זה הוזהר על הספק לוקה אפילו אכל תרומה של אחרים שאין האיסור תלוי בו אלא באותן אחרים שיש בידם לשאול על קריאת שם. ודבר זה מבואר בדבריו בהל' סנהדרין פ' י"ט שחישב בין הלוקין זר שאכל תרומה או חלה וכיוצא בזה כמה לאוין כאלו אבל שבועת שוא אף שמפורש בתורה לא תשא וגו' מ"מ אינו מפורש שהוזהר על הספק שהרי משכחת לה בודאי כגון נשבע על איש שהוא אשה וכיוצא בזה וא"כ אינו מפורש בתורה על הספק לכך אינו לוקה על התראת ספק שאינו תלוי בידו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת ע"ז דף כב. ודף כה: שלא¹² יתייחד ישראל עם עובדי כוכבים¹³, מפני שהם חשודים על שפיכות דמים. ויש מתירים¹⁴ בזמן הזה במקומות בהם אינם חשודים מפני אימת המלכות וכדומה.

ואם נזדמן לו¹⁵ גוי בדרך, אם הוא חגור סייף, טופלו לימינו. ואם היה לגוי מקל בידו טופלו לשמאלו. מפני שדרך הסייף לחוגרו בשמאל, ונמצא שבשנמפל הישראל את הגוי לימינו הסייף סמוכה ליד ימין של ישראל¹⁶, ואם ירצה הגוי להורגו ישלח הישראל יד ימינו בסייף שהוא סמוך לה ויאחז בה שלא יהרגנו. אבל המקל דרך להביאו ביד ימין, לפיכך טופלו הישראל לגוי לשמאלו, כדי שתהא יד ימין הגוי שהמקל בה סמוכה לישראל, שאם ירצה הגוי להכותו במקל יחזיק הישראל במקל שהוא סמוך לו, ואי טופלו לימינו הוי המקל רחוק מידו של ישראל ולא היה יכול להחזיק בו מיד בשירצה הגוי להכותו.

היו עולים בעלייה או יורדים בירידה לא יהא הישראל למטה והגוי למעלה, אלא יראה לעולם שיחא הישראל למעלה כגון בירידה יהא ישראל אחרון ובעלייה יהא ראשון, ובלבד שיחא טופלו לימינו גם כן שלא יהא הגוי ממש אחריו, דבכי האי גוונא יוכל יותר ליהרר ממנו שלא יכנו.

ולא ישחה לפניו לעולם, שלא ירוץ את גולגלתו.

ואם ישאל לו הגוי להיכן אתה הולך, ירחיב לו הדרך, שאם צריך לילך פרסה יאמר שתי פרסאות אני הולך, שמא ימתין הגוי מלהכותו עד פרסה שנייה והוא יפרוש ממנו קודם לכן.

¹² שו"ע ונו"כ יו"ד קנ"ג שם ב

¹³ צ"ע מה שיעור ייחוד שנאסר בזה שוראי אינו כשיעור ייחוד ערוה שהרי מסתמא אינו חשוש להרונ מיד כשמתיחד עם ישראל.

¹⁴ ע"י רימב"א ע"ז כ"ו שכ' בשם קצת פוסקים דבזה"ז דאית להו אימת מלכות שרי. וע"י בשו"ת חות יאיר סי' ס"ו וסי' ע"ג שלא ידע מזה וע"י שו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סי' פ"ב שאין לסמוך ע"ז. ומזה יש להקשות על מה שכתב ילקוט יוסף קצוש"ע יורה דעה סימן קנ-קנ"ג – דיני ייחוד ואכילה עם עכו"ם סעיף א לא יתייחד ישראל עם עובדי כוכבים החשודים על שפיכות דמים. שאינו רק בחשודים אלא בכל עכו"ם שייך. ועיין או"ח שפ"ב א' שלחכי גוי אחד אינו מעכב על ישראל אחד בעירוב שאין חשש שילמד ממעשיו שאין הדרך לדור שם שחשוד על שפיכת דמים וצ"ע.

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ג

¹⁶ לבוש וט"ז שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ה. מהלך לימין רבו הרי זה בור

כבר התבאר במסכת יומא דף לו. שלא יהלך בצדו של רבו או ת"ח¹⁷, אלא יתרחק לאחור רבו, במקצת.

וגם כשהולך קצת מאחוריו המהלך לימין רבו או ת"ח הרי זה בור, וכל שכן היושב לימינו, (אם אין שני לשמאל¹⁸). ולכן יקפיד תמיד שיהיה רבו לימינו. ולא יהא מכוון כנגד אחוריו, אלא יצדד עצמו לצד אחר. חוץ לד' אמות, הכל מותר.

שלשה שהיו מהלכים בדרך, הרב או הת"ח באמצע, הגדול לימין, והקטן לשמאל, ולא מימינו ומשמאלו בצדו ממש, אלא לאחוריו קצת. וכן כשיושבים יחדיו יהא הרב באמצע והגדול לימין והקטן לשמאל. ואם יושב לבדו עם רבו יישב לשמאל רבו שיהיה רבו לימינו.

ו. לת"ח שלא יצא יחידי בלילה

כבר התבאר במסכת ברכות דף מג: שתלמיד חכם אל יצא בלילה¹⁹, כשהוא עומד יחידי באישון לילה ואפלה. משום חשדא וגנאי. ומשום סכנת מזיקין. בשעת הצורך שאין לו מי שילווהו, או שהליווי גורם ביטול תורה למלווה, יכול לצאת יחידי גם בלילה, בתוך העיר.

ויש לכל אדם ליזהר שלא יהיה יחידי באישון לילה ואפילה, שלא במקום ישוב. ובימינו מקילים בכל זה הרבה, משום שיש תיאורה מפנסי הרחובות והמכוניות, ובמקום שיש אור אין המזיקין שולטים כל כך וחשוב כיום.

דף צא:

¹⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד רמב"ז יז

¹⁸ ערך לחם שם

¹⁹ רמב"ם הלכות דעות פרק ה הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ז. אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי

כבר התברר במסכת סנהדרין דף צה: שיש ללמוד מכאן ענין מיוחד להתפלל במקום שהתפללו בו אבותיו²⁰, אם אדם בא לעיר אבותיו יהדר להתפלל בביהכנ"ס שהתפללו בו אבותיו,

ואם גר²¹ בקביעות במקום אבותיו אם אפשר לו להתפלל באותו ביהכנ"ס שיש לו אותם התנאים של ביהכנ"ס אחר, יש לביהכנ"ס זה דין קדימה וכן גם אם מתפלל בביהכנ"ס שהתפללו בו אבותיו יש לו להדר שיקבע לו מקום במקום שהתפללו בו אבותיו.

ויש שכתב²², שהדין הנזכר בהלכות תפילה ללכת לבית הכנסת המרוחק ממנו כדי שיזכה לשכר פסיעות זה רק באדם שעוד לא קבע מקום לתפילתו, או אז יש לו ללכת לבית הכנסת הרחוק ולהרויח שכר פסיעות, אך אם בית הכנסת הקרוב הוא מקום שכבר קבע בו מקום תפילתו או שהוא מקום שהתפללו בו אבותיו, ילך להתפלל בו אף שהוא קרוב.

²⁰ משמע שיש ענין מיוחד להתפלל במקום שהתפללו בו אבותיו, והנה על פי דין לא מצינו שהעובר במקום שהתפללו אבותיו צריך להתפלל שם, ומה התביעה שלא נתן לבו להתפלל במקום זה, וגם יעקב הבין שהי' צריך להתעכב שם, ולא נזכר הענין הי' מצד מקום המקדש.

ואולי הביאור דהא תפילה אינו רק כמו שחושבים שאם מבקשים יש סיכויים שהקב"ה ישמע את התפילה, ולפעמים מתקבל מחצה, אלא יש ענין מצד התפילה עצמה, ובפרט אצל האבות הקדושים שהי' כ"כ קירבה להקב"ה, דכשהתפללו הם התעלו כ"כ ברוחניות שזוה נתן להם על כל חייהם, לא רק עצם התפילה, אלא שהי' כ"כ התקרבות לשכינה, וא"א לתאר איזה גדלות האבות השיגו מהתעלותם, ומקום שהתפללו שם אבותיו זה מקום שמשם יצאה גדלותם בבחינה מסוימת, גם לפני זה הם היו בדרגה גבוהה, אבל זה הוסיף הרבה בגדלותם, המקום שכ"כ התייחדו עם הקדוש ברוך הוא שהי' שכינה בדרגה הכי גדולה.

א"כ מקום כזה שרואים שאפשר לעלות עליה גדולה כזאת, אה"נ אין חיוב להתפלל במקום שהתפללו אבותיו, אבל זה מקום שהתבטלו להקב"ה במדרגה כזאת גדולה, ועכשיו יעקב צריך להמשיך גדלות כמו אבותיו, ועל זה הוא אמר אפשר עברתי וכו' ויהיב דעתי למיהדר, ואין זה לתפילה בלבד, דלהתפלל הוא יכול בכל מקום שנמצא, אבל במקום הזה הוא ראה שאפשר להשיג גדלות ולכן רצה להתפלל שם. אילת השחר בראשית פרק כח פסוק יז (פרשת ויצא)

²¹ עלי תמר מסכת ברכות פרק ד הלכה ד

²² פה ללב חלק א קונטרס יושר ללב סימן צ אות י.

